

УЧЕБНА ПРОГРАМА
ПО
СРЪБСКИ И ХЪРВАТСКИ ЕЗИК-ХІІ клас,
Втори чужд език-профилирана подготовка

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ.

Настоящата учебна програма е разработена съгласно Държавните образователни изисквания за учебно съдържание по чужди езици.

Базирайки се на принципите за непрекъснатост и спираловидна повтораемост на обучението, настоящата учебна програма предлага оптимално използване на хорариума за формиране на навиците и уменията на учениците по видовете речева дейност: слушане, четене, говорене, писане.

Хорариумът часове се определя според учебните планове на училището.

II. СТРАТЕГИЯ И ЦЕЛИ

Образователната стратегия при изучаването на сръбски и хърватски език като втори чужд език се определя като функционално-комуникативна. Общите цели на обучението са свързани с изграждане на система от интелектуални умения за развитие на познавателните способности и творческата самостоятелност на личността; с формиране на толерантност към културните различия и развитие на умение за социално отговорно поведение и межкултурно общуване.

Специфичните цели на обучението в дванадесети клас са свързани с осъществяване на свободна комуникация с носител на езика или с лица, които го владеят като чужд, достигане на второ равнище на владеене на езика според държавните образователни стандарти и се определят в рамките на всеки тип речева дейност, както следва:

- 1. Слушане**-висока степен на възприемане и разбиране на жива и механична реч
- 2. Четене**-извличане на пълноценна съдържателна и естетическа информация на равнище текст и подтекст при ползване на оригинална литература от различни функционални стилове.
- 3. Говорене**-свободна диалогична и монологична реч в рамките на предвидените от програмата теми.
- 4. Писане**-конспектиране на прочетен или прослушан текст, продуциране на коментарно и аргументирано съчинение, изложение на собствени и чужди тези, делова и лична кореспонденция, свободно използване на различни видове справочна литература.

XII клас (втори чужд език-профилирана подготовка)

Очаквани резултати			Учебно съдържание /теми, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки/		
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия /по теми/	Контекст и дейности /за цялото ядро и/или за цялата учебна програма	Възможности за междупредметни връзки
1	2	3	4	5	6
<p>Слушане</p>	<p>Ученикът: Разбира в подробности: -информация от различни по жанр и вид текстове от различни аудиоизточници, без зрителна опора; -съдържанието на усложнена диалогична реч /беседа, дискусия/ на свободна тема. Разбира конкретна информация от радио и телевизионни предавания. Извлича информация, неексплицитно формулирана в песни, стихотворения, анекдоти, приказки, разкази. Използва компенсаторни стратегии.</p>	<p>I. Тематични области: 1. Аз и другите -приятелство и конфликти между поколенията -толерантност към различията 2. Моят ден -образование и професионална ориентация -семейство и кариера 3. Светът около нас -променя ли се Земята? -хората по света -наука и изкуство -религии 4. Празници II. Социокултурни знания:</p>	<p>ЕЗИКОВИ ЗНАНИЯ</p> <p><u>A. Фонетика</u> -поддържащ курс</p> <p><u>B. Морфология</u> -преговор и обобщение с елементи на надграждане;</p> <p><u>B. Синтаксис</u> -преговор и обобщение с елементи на надграждане; -връзки между частите на простото изречение /съчинителни, подчинителни/; -словоред-структурални и семантични фактори,</p>	<p>На учениците се дава възможност: -да работят активно, използвайки интелектуалния си потенциал, знанията и уменията при решаване на дискусийни ситуации; -да слушат, четат и анализират разнообразни по вид, жанр и функции автентични текстове, като се акцентира върху жанровата и стилистична структура на текста; -да усъвършенстват възможностите и уменията си в компенсаторните</p>	<p>Учениците прилагат знанията и уменията си по: 1. Български език и литература: –паралели между лексико-граматичните категории; –стил, сфери на общуване; -речев етикет; -видове текст; -национална идентичност; -жанрово и стилово многообразие на текста; -близка по произход лексика. 2. Други чужди езици: -социокултурна и страноведска информация за</p>
<p>Четене</p>	<p>Ученикът прилага следните стратегии на разбиране: разбиране на подробностите, разбиране на основното съдържание, ориентировъчно разбиране, търсещо разбиране. Разпознава текстовата разновидност, стилистичните особености на текста, естетическите му аспекти. Самостоятелно интерпретира прочетен текст /на равнище критично преосмисляне и подтекст/. Използва компенсаторни стратегии и</p>	<p>1. Социално поведение-норми, етикет. 2. Празници и традиции. 3. Природни, исторически и културни забележителности; големи градове. 4. Историческо минало. 5. Обществено-политически живот /конфликти, пътища за развитие/. 6. Национално</p>			

<p>Говорене</p>	<p>справочна литература.</p> <p>Ученикът: Участва в сложна диалогична реч по конкретна тема /беседа, дискусия/, като: -коментира факти; -анализира; -излага аргументи; -дава оценка; Участва с адекватно речево поведение в учебна и реална ситуация. Прави детайлно описание на обект или ситуация. Създава текст /монологично изказване/ по зададена тема. Произношението и интонацията се доближават до нормативната реч на сръбски и хърватски език. Прилага компенсаторни стратегии и адекватни на сръбската и хърватска култура модели на поведение.</p>	<p>своеобразие на културното наследство.</p> <p>7. Съвременна литература.</p> <p>8. Межкултурни взаимодействия между България и Сърбия и Черна Гора и Хърватска.</p> <p>III. Сфери и роли на общуване</p> <p>1. Сфери: -вкъщи -на обществени места -по телефона.</p> <p>2. Роли: -партньор в разговор; -водец в разговор; -интервюиращ; -интервюиран; -преводач в частен разговор.</p> <p>IV. Използване на компенсаторни стратегии</p> <p>Ученикът трябва да се научи да използва: -неезикови и родноезикови опори; -форми на езикова догадка; -помощ от други участници в общуването /съученици, учители/; -помощни учебни и справочни материали /речници, учебници, справочници, енциклопедии/; -молба за уточняване; -повторно питане;</p>	<p>определящи словореда; -структура на сложното изречение-сложно съставно и сложно съчинено изречение; съюзно и безсъюзно свързване; съчинителни и подчинителни връзки; видове подчинени изречения; -деятелни и страдателни конструкции; -преминаване на пряка реч в косвена и обратно.</p> <p><u>Г. Словообразуване</u></p> <p>-преговор и обобщение с елементи на надграждане -основни значения на глаголните представки.</p> <p><u>Д. Стилистика</u></p> <p>-многозначност на думата</p>	<p>стратегии в устната и писмената реч; -да усъвършенстват читателската си грамотност, опираща се на езиковата им компетентност, определени естетически и ценностни критерии и ориентация за развитието на сръбската и хърватска литература и култура.</p>	<p>други страни; -стратегии, техники за учене на чужди езици; -прилагане на компенсаторни стратегии; -граматически и лексикални съответствия.</p> <p>3. Информатика и информационни технологии: -работа с мултимедийни продукти; -намиране и извличане на информация от интернет; -текстообработка.</p> <p>4. Обществени науки и гражданско образование: -правова държава, права на човека; -гражданско общество; -образование и професионални интереси; -разширяване на Европейския съюз;</p>
<p>Писане</p>	<p>Ученикът: Създава писмен текст по стандартни образци-автобиография, молба, декларация, анкета. Пише свободно конструиран отговор при открит въпрос. Пише съчинение разсъждение /есе/ на свободна тема при зададен обем. Правописът съответства на основните норми на сръбския и хърватския език.</p>				

			<p>-синоними: стилистически и семантико-стилистически; -антонимите и тяхната стилистична роля; -фразеологизми: Варианти на превод с цел предаване на стилистичната експресивност; -видове текст. Лексикалният базов минимум включва основна активна лексика около 800 лексикални единици, необходими за речева комуникация по теми и ситуации, определени от тематичните области.</p>		<p>-общоевропейски структури. 5 .Природни науки и екология: -екологична култура; -изобретения, научни постижения. 6. Изкуства: -световно културно наследство; -младежка култура; -аудиомедии. 7. Физическа култура и спорт: -спорт и здраве; -професионален спорт; -екипност.</p>
--	--	--	---	--	--

V. ФОРМИ И МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Дейностите, свързани с проверката и оценката на знанията и уменията на учениците в обучението по чужд език, се подчиняват на определени общи педагогически изисквания:

- системност;
- всестранност;
- обективност;

-отчитане на възпитателното въздействие на оценката, която би трябвало да има позитивен характер и да мотивира учениците към комуникиране на чуждия език, да формира у тях критерии за самооценка и да ги стимулира за по-ефективна работа.

Решението на въпроса за обективността на оценката е пряко свързано с тестовата проверка. Тестовете могат да служат както за текуща и периодична проверка, така и за упражнения и самопроверка. При проверка на речевите умения и комуникативните способности се използват различни функционални тестове, проверката на знанията за езиковата система се осъществява чрез структурни тестове.

Проверка на знанията и уменията в XII клас

А. Устна:

-свободна диалогична и монологична реч в рамките на предвидения от програмата материал.

Б. Писмена:

- диктовка;
- тест;
- разширен план-конспект;
- есе;
- превод на текстове с изучена тематика от и на сръбски/хърватски език.

VI. МЕТОДИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ

Организацията на обучението по сръбски и хърватски като втори чужд език следва общоприетите принципи на комуникативно-ситуативния и когнитивния подход, утвърдени в съвременната методика. Учебната дейност е ориентирана към изграждането на компонентите на комуникативната компетентност в разнообразните и аспекти, като водеща е прагматическата насоченост.

Структурирането на настоящата учебна програма е съобразено със специфичните особености при обучението по втори чужд език:

- мотивацията за изучаване на втория чужд език;
- опита от овладяването на родния и първия чужд език;
- усвоените до определена степен стратегии за учене;
- натрупаните фонове знания за страната и света.

Горепосочените особености обуславят необходимостта от:

- изпреварване на репродуктивното пред продуктивното овладяване на езика;
- обогатяване и усъвършенстване на компенсаторните стратегии за преодоляване на трудностите в устната и писмената реч;
- използване на разнообразна социокултурна информация с диференцирана насоченост в зависимост от интересите на учениците и евентуалната им бъдеща реализация.